

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' l-20 ta' Gunju, 2008

Citazzjoni Numru. 464/2007

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fit-22 ta' Novembru, 2007 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett u bil-ġurament tiegħu kkonferma:

1. Illi l-kontendenti żżewġu nhar l-14 ta' Lulju, 2002 fil-Kappella tas-Sagra Familja, Naxxar, kif jirriżulta miċ-ċertifikat taż-żwieġ hawn anness u mmarkat Dok. 'DT1'.

Kopja Informali ta' Sentenza

2. Illi l-kunsens tal-kontendenti kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja matrimonjali jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, kif jiġi spjegat dettaljatament waqt it-trattazzjoni ta' dan ir-rikors.

3. Illi l-kunsens tal-kontendenti nkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' wieħed mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, kif jiġi spjegat waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

4. Illi l-ħajja matrimonjali mill-bidu nett taż-żwieġ kienet mimlija problemi, tant illi dawn isseparaw *de facto* wara sentejn, u spiċċaw biex iffirmaw kuntratt ta' separazzjoni personali fis-7 ta' Diċembru, 2006 fl-atti tan-Nutar Elisa Falzon hawn anness u mmarkat Dok. 'DT2'.

Għaldaqstant, għal dawn ir-raġunijiet, tgħid għalhekk l-intimata għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

a. Tiddeċiedi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-kontendenti ta' l-14 ta' Lulju, 2002, skond l-anness ċertifikat Dok. 'DT1' huwa null u invalidu għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi a tenur ta' l-Att taż-Żwieġ (Kapitlu 255 tal-liġijiet ta' Malta) kif sussegwentement emendat.

Bl-ispejjeż u bl-ingunzjoni ta' l-intimata għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta, ippreżentata fl-4 ta' Frar, 2008, li permezz tagħha eċċepiet bir-rispett u ħalfet illi:

1. Taqbel illi ż-żwieġ għandu jiġi ddikjarat null, iżda dan mhux minħabba raġunijiet imputabbli lilha, kif jirriżulta waqt it-trattazzjoni;

2. Salvi eċċezzjonijiet oħra;

3. Illi ma għandhiex tbatlha l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attur, tal-ġenituri tiegħu, u kif ukoll ta' *omissis*.

Rat l-affidavit tal-konvenuta u ta' ommha.

Rat il-verbal tas-seduta tad-9 ta' Mejju, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qiegħed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-14 ta' Lulju, 2002 a bażi ta' l-Artiklu 19(1) (d), (f) u (g) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta taqbel, iżda għal raġunijiet imputabbli lill-attur; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: *“F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kollizjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.”* (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli citati mill-attur jirrigwardaw:

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja

psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'eskluzjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Mill-provi mressqa jidher li ż-żwieġ sar meta l-partijiet kellhom ftit iktar minn għoxrin sena, u l-konvenuta kienet għadha tibda kors universitarju. Iltaqgħu meta hija kienet qegħda tagħmel xogħol ta' *waitress* f'*restaurant* fejn l-attur kien kok. Iżżewġu fi ftit żmien u l-konvenuta baqgħet tistudja sakemm gradwat. Għalhekk in effetti ħin għaž-żwieġ ftit kellhom flimkien.

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006):

“Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-ligi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijiet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieġ huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-ligi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux semplicement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskudiet iż-żwieġ innifsu jew eskudiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-

żwieġ u din l-eskluzjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbiltà bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċità li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċità intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali.”

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: *“B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kuncett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċità ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.”* F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: *“Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċità psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħhew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.”*

Għalkemm l-attur jilmenta mill-fatt illi l-konvenuta kellha dak li huwa jsejjaħ mument ta' dipressjoni, dan jista' jagħti l-każ li kien dovut għal żewġ fatturi: il-fatt li l-konvenuta kienet qegħda tagħmel kors iebes universitarju u l-fatt li

Kopja Informali ta' Sentenza

huwa kellu problemi finanzjarji li ma semmiex fl-affidavit tiegħu. Jidher ċar illi l-partijiet mhux sempliċement ħadu żball iżda għaġġlu wisq biex iżżewġu u ma kinux f'pożizzjoni li jikkontrollaw il-problemi li sabu ma' wiċċhom. Jidher ukoll illi fiż-żmien li damu miżżewġin u jgħixu flimkien kien hemm esklużjoni pożittiva li jkollhom tfal miż-żwieġ, din hija kawżali li darba provata tagħti lok għall-annullament, anke jekk tkun momentarja fis-sens li l-partijiet jibqgħu jipprokrastinaw mingħajr ma qatt jaslu għad-deċiżjoni pożittiva – ara s-sentenza Galea vs Walsh deċiża mill-Prim'Awla fit-30 ta' Marzu, 1994.

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ iċċelebrat bejn il-partijiet fl-14 ta' Lulju, 2002. Spejjeż ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----